

ACTIVITATEA FOLCLORISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Cîteva lucrări importante ale folcloristicii Sovietice

În anii din urmă literatura folcloristică sovietică s-a îmbogățit cu cîteva lucrări capitale, care încearcă fie să cuprindă în întregul lor unele domenii ale creației populare ruse și ale celorlalte popoare

din URSS, fie să lămurească unele dintre problemele de bază ale folcloristicii sovietice.

Revista noastră va căuta să le prezinte în numerele ei viitoare în ample dări de seamă. Deocamdată ne mărginim să semnalăm cititorilor noștri patru dintre aceste lucrări: trei din domeniul literaturii și una din domeniul muzicii populare.

1) « *Russkoe Narodnoe Poeticescoe Tvorcestvo* » tom. 1. *Ocerki po istorii russkogo narodnogo poeticeskogo tvorcestva X — naceala XVIII vekov*; tom II. *Ocerki po istorii russkogo poeticeskogo tvorcestva seredinii XVIII—pervoi polovini XIX vekov*. (« Creația poetică populară rusă » vol. I. Studii de istoria creației poetice populare ruse din sec. X — începutul celui de al XVIII; vol. II. Studii de istoria creației poetice populare ruse din mijlocul sec. al XVIII — prima jumătate a secolului al XIX). Moscova I, 1953; II—1955.

Lucrarea a fost publicată de Institutul de Literatură Rusă « Casa Pușkin » de pe lângă Academia de științe a URSS și redactată de V. P. Adrianova — Peretz, membru corespondent al A. S. a URSS; A.M. Astahova, doctor în filologie și de I.P. Dmitrakov, candidat în științe filologice. Aceste volume, care prezintă folclorul rus în evoluția lui istorică au următorul cuprins:

Vol. II *Introducere*, de I. M. Kolesnișkaia 2) A.L. Dîmșiș și Șoimanov 3) Dmitrakov și A. M. Astahova, 4) A. P. Evghenieva.

Cap. I. Creația poetice populare din epoca înfloririi vechiului stat rus dela începutul feudalismului (sec. X—XI) de D. S. Lihacev.

Cap. II. Creația poetică populară din anii desmembrării feudale pînă la invazia tătaro-mongolă (sec. al XII—începutul celui de al XIII) de D.S Lihacev.

Cap. III. Creația poetică populară din perioada desmembrării feudale și a făuririi statului rus centralizat (sec. XIII—XV) de M.O. Skripil.

Cap. IV. Creația poetică populară din perioada consolidării statului rus centralizat (sec.XV—XVI). M.O. Skripil și B.N. Putilov « Cîntecele istorice ».

Cap. V. Creația poetică populară din epoca răscoalelor țărănești și orășenești sec. al XVII de Adrianova-Peretz și B.N. Putilov « Cîntecele istorice ».

Cap. VI. Cîntecele și legendele istorice ale începutului sec. al XVIII de M.I. Parijskaia.

Cap. VII. Concluzie — de Adrianova Peretz.

Vol. II. Introducere de A.N. Lozanova

Cap. I. Robia iobagistă și lupta împotriva acesteia în creația populară orală de B.N. Putilov, A.N. Lozanova și V.A. Kravcinskaia.

Cap. II. Creația poetică a muncitorilor din epoca iobăgiei de A.N. Lozanova.

Cap. III. Poezia epică (biline și cîntecele istorice) de A.M. Astahova și E. S. Litvin.

Cap. IV. Mișcarea de eliberare din primul sfert al sec. al XIX în creația populară de L.V. Domanovski.

Cap. V. Basmul, legenda, drama de E. A. Tudorovskaia, I.P. Lupanova, A.M. Astahova, E.F. Tarasenkova, V.I. Propp, V.D. Kuzmina și L.S. Șeptaev.

Cap. VI. Lirica din viața de toate zilele (cîntecul liric, bocete, poezia calendaristică, cîntece de nuntă, de leagăn) V.A. Cravcinskaia, K.E. Cistov, V.I. Cicerov, N.P. Koaplcvova.

Cap. VII. Creația aforistică G.G. Săpovalova și I. M. Colesnișki.

Concluzia de A.M. Astahova.

2) « *Ustnoe poeticeskoe tvorcestvo russkogo naroda* » (Creația poetică orală a poporului rus) este o crestomație alcătuită de S.I. Vasilenok și V. M. Sidelnikov sub redacția lui A.V. Kokorev și N.I. Libanov și publicată de Editura Universității din Moscova 1954.

Și această lucrare este alcătuită după principiul istoric, materialul fiind aranjat în trei mari capitole.

- Creația poetică orală în epoca feudalismului.
- Creația poetică orală în epoca capitalismului.
- Creația poetică orală în epoca socialismului.

Lucrarea este prevăzută în anexă cu o largă bibliografie.

3) « *Russkoe Narodnoe Poeticeskoe Tvorcestvo* » (Creația poetică populară rusă), sub redacția generală a profesorului P.G. Bogatîrev este un manual pentru școlile superioare editat în 1954 de Editura de Stat didactică-pedagogică a Ministerului Învățămîntului din RSFSR.

Lucrarea este împărțită în trei capitole mari:

1. Din istoria de dezvoltare a folcloristicii ruse.
2. Creația poetică populară înainte de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie.
3. Creația poetică populară sovietică.

La alcătuirea acestui manual au colaborat cu P.G. Bogatîrev, cei mai distinși folcloriști din U.R.S.S.: M.K. Azadovski, V.I. Cicerov, A.L. Dîmșiț, I.M. Kolesničkaia, V.I. Krupianskaia, S. I. Miș, A. M. Novikova, E. V. Pomeranțeva, M. O. Șahnovici, V.C. Sokolova, I.N. Sidorova, P. D. Uhov.

În prezent se pregătește o a doua ediție revizuită a acestei lucrări. Profesorul P.G. Bogatîrev lucrează acum la un manual de folclor slav.

4) « *Russkoe Narodnoe Muzikalnoe Tvorcestvo* » (Creația populară muzicală rusă) de T.V. Popova. Această lucrare este editată de Editura Muzicală de Stat în 1955. Ea reprezintă un tip de manual amănunțit pentru studenții din conservatoare și profesorii școlilor muzicale și cuprinde următoarele capitole:

Introducere, în care se dă o analiză multilaterală a creației muzicale populare.

Cap. I. Cele mai vechi cîntece ale ciclului agricol anual.

Cap. II. Cîntecele de iarnă, primăvară, vară.

Cap. III. Cele mai vechi cîntece de familie și de viață de toate zilele. Bocete.

Cap. IV. Cîntece de nuntă.

Cyp. V. Cîntece și legende epice.

Cap. VI. Mijloacele de expresie muzicală și particularitățile stilistice ale cîntecelor vechi.

E. J.

★

Folclorul la cel de al IV-lea Congres Internațional al Sla- viștilor de la Moscova, din 1958

În toamna anului 1958 va avea loc la Moscova cel de al IV-lea Congres Internațional al Slaviștilor. Pentru organizarea lui a luat ființă un Comitet Internațional de Slaviști, care a ținut la Moscova, în zilele de 17—22 mai 1956, prima ședință cu caracter organizatoric. Acest comitet e alcătuit din prof. V. Vinogradov (URSS), prof. A. Belic (Iugoslavia), prof. B. Havranek (Cehoslovacia), prof. V. Gheorghiev (Bulgaria), prof. T. Lehr-Splawinski (Polonia), prof. A. Mazon (Franța), prof. E. Petrovici (România), prof. A. Stender — Petersen (Danemarca), prof. M. Vasmer (R.F.G.), prof. E. Hill (Anglia), prof. R. Jakobson (USA), prof. G. Gunarson (Suedia), prof. I. Kniezsa (Ungaria), prof. E. Lo Gatto (Italia), prof. R. Jagodic (Austria). În același timp, în fiecare țară, care și-a anunțat participarea la Congres, s-a înființat câte un așa zis Comitet Național, care să organizeze lucrul științific, în vederea unei cit mai largi participări a specialiștilor la acest conclave științific.

Țara noastră va participa cu cele mai bune contribuții și studii ale specialiștilor în domeniul filologiei slave. Pentru aceasta s-a alcătuit și la noi un comitet național, format din următoarele persoane: Acad. E. Petrovici, președinte, Acad. A. Rosetti, P.P. Panaitescu, Damian Bogdan, Mihai Pop, I. Pătruțu, P. Olteanu membri și Tr. Ionescu Nișcov, secretarul Comitetului.

La ședința Comitetului Internațional, amintit mai sus, s-a aprobat proiectul tematicii viitorului congres. Tematica e împărțită în două secții mari: 1) lingvistica și 2) istoria literară. Fiecare din aceste secții cuprinde câte patru, cinci grupe de probleme, formulate, în general, după criteriul istoric. În total, sînt 81 de probleme, care redau structura esențială a limbilor și literaturilor slave, sub raportul dezvoltării istorice și ale influențelor reciproce.

În comparație cu celelalte discipline științifice, folclorul se bucură de o deosebită atenție la acest congres. Fără să constituie o secție aparte, de altfel ca și la alte congrese de acest fel, creația populară face parte din secția de istorie literară și a fost formulată în următoarele probleme:

1) Trăsături naționale și altele asemănătoare în folclorul popoarelor slave. (Fond comun și influențe reciproce).

2) Limba poetică a folclorului aparținând popoarelor slave.

3) Procedee plastice în folclorul slav.

4) Oglindirea mitului și istoriei în folclorul slav.

5) Etapele principale de dezvoltare ale poeziei istorice și eroice la popoarele slave.

6) Problema legăturilor genetice și tipologice ale eposului la popoarele slave și neslave.

7) Corelația dintre bocete și tradiția epică și lirică la popoarele slave.

8) Problema legăturilor literaturii orale cu muzica, coregrafia și riturile.

9) Problema influențelor dintre tradiția orală și cărturărească la popoarele slave.

În afară de aceste probleme, înglobate în grupa « *creației populare slave* », Comitetul Internațional al Slaviștilor a mai fixat și altele, legate de existența *versului slav* și anume:

1) Problema restaurării versului slav comun și evoluția acestui vers în folclorul popoarelor slave.

2) Corelații și influențe între poezia orală și cărturărească la popoarele slave.

3) Tipuri de versuri slave în legătură cu deosebirile prozodice ale limbilor slave.

4) Influențe interslave în domeniul formelor versificate.

5) Problema elementelor tonice în succesiunea ritmică a silabelor din poezia diferitelor popoare slave.

6) Inovații versificate, caracteristice pentru literaturile slave din sec. al XVIII-lea și al XIX-lea.

7) Versul liber în literaturile slave și versul fabulativ în poezia populară.

8) Probleme de analiză comparativă și cercetări istorice în legătură cu ritmul slav.

9) Problematika ritmului sonor în versificația popoarelor slave.

10) Prelucrarea melodiei versului slav: realizări și probleme curente.

Se înțelege că participarea la congres nu e condiționată numai de preocupările noastre științifice. Oricine are o problemă de folclor, al cărei conținut intră în sfera problemelor, enunțate mai sus, și mai ales dacă studiul său se situează pe linia legăturilor slavo-romine, el poate spori contribuția noastră la cel de-al IV-lea Congres Internațional al Slaviștilor.

Tr. I. N.

★

Recomandările Congresului Internațional de Folclor în materie de terminologie, colecții și învățămînt folcloric.

Între 20–24 septembrie 1955 a avut loc la Arnhem — Olanda, *Congresul Internațional de Folclor*, organizat de Muzeul Național de Folclor din Olanda cu sprijinul guvernului olandez și cu concursul CIAP-ului. Congresul a avut patronajul Academiei Regale Olandeze de Științe din Amsterdam. El a fost urmat de *Reuniunea Internațională a Experților*, care s-a ținut între 26-27 septembrie 1955 la Amsterdam.

Reuniunea Internațională a Experților formată din 13 membri aleși de Congresul de la Arnhem (B. Bratanić — Zagreb; R. Christiansen — Oslo; Jorge Dias — Coimbra; Helmut Dölker-Stuttgart; Maartje Draak — Amsterdam; Sigurd Erixon — Stockholm; Oskar Looorits — Upsala; P. J. Meertens — Amsterdam; Georges Henri Rivière — Paris; Win. Rovkens — Arnhem; Leopold Schmidt — Wien; Stidt Thompson — Bloomington; Niilo Valonen — Helsinki) a formulat o serie de recomandări în materie de terminologie, colecții de folclor și învățămînt folcloric.

În materie de terminologie, Reuniunea Internațională a Experților a făcut următoarea recomandare:

1) Constatînd confuzia ce rezultă în general din întrebuițarea terminologiei naționale, strîns legate de tradiția științifică a fiecărei țări sau școli, de pildă; *ethnologie*, *Volkskunde*, *folclor*, *folkrim* etc . . . experții au căzut de acord asupra necesității de a uniformiza terminologia internațională care privește diversele aspecte ale științei ce are ca obiect studiul diferitelor societăți omenești și a culturilor lor.

Ei au convenit în unanimitate să denumească această știință în terminologia internațională *ethnologie*, completînd termenul cu atributele regional sau național, de fiecare dată cînd este vorba de studiul popoarelor fără istorie scrisă.

Profesorii Dölker și Schmidt, fiind în imposibilitate de a vorbi în numele compatrioților lor din Germania sau din Austria, cei doi experți s-au oferit să-i consulte la prima ocazie și să comunice CIAP-ului rezultatele consultării.

2) Constatind că aplicarea termenului de *folclor* tuturor manifestărilor de cultură ale unui popor, crează confuziile cele mai supărătoare și împiedică astfel dezvoltarea armonioasă a etnologiei (zisă și Volkskunde etc.) experții au căzut de acord să recomande CIAP-ului să-și dea contribuția sa pentru a restringe în terminologia internațională termenul de folclor, numai la cultura spirituală așa cum o fac numeroși etnologi și anume cea mai mare parte a specialiștilor în literatura orală.

3) Experții au căzut de acord să recomande ca etnologia (zisă și Volkskunde etc) să nu se mărginească să studieze numai faptele trecute sau supraviețuirile ci să îmbrățișeze și problemele actuale și anume aspectele lor psihologice și sociale.

În materie de învățămînt experții sînt de acord să recomande CIAP-ului ca în țările unde nu există catedre de folclor, universitățile să studieze problema creării cît mai neîntirziate a acestor catedre, la care folclorul țărilor respective să fie studiat în strînsă legătură cu folcloristica generală și cu istoria culturii. Experții recomandă catedrelor de folclor să lucreze în strînsă legătură cu institutele de cercetări la care studenții să se poată forma pentru cercetările de teren și munca științifică.

M. P.

★

Antologii internaționale de muzică populară.

Editarea de antologii de muzică populară pe discuri și recent pe benzi de magnetofon, a preocupat mult, în ultima vreme, pe muzicologi, folcloriști și etnografi, care le-au menit atît cercetătorilor de specialitate cît și marelui public ce manifestă interes crescînd pentru muzica populară.

Începutul l-a făcut E. von Hornbostel cu « Musik des Orients » (Lindstroem în 1931, Parlophone în 1934.)

O preocupare deosebită pentru editarea muzicii populare pe discuri a avut CIAP-ul care între cele două războaie mondiale a publicat importante materiale antologice.

După 1948, CIAP-ul a continuat publicarea antologiilor pe discuri în colaborare cu Arhivele internaționale de muzică populară dela Geneva și cu Fonoteca națională din Paris.

De curînd « Musée de l'homme » din Paris a publicat 34 discuri cu cîtece populare ale negrilor. Printre colecțiile antologice de muzică populară trebuie amintită și colecția de 70 discuri editată de « Folkways Record și Service Corporation din New York ».

Societatea « Decca » Londra a publicat și ea o serie de discuri cu muzică populară.

U.N.E.S.C.O. — împreună cu Consiliul Internațional de Muzică Populară a luat inițiativa editării unei Antologii universale de folclor, Constantin Brăiloiu, însărcinat cu publicarea acestei serii promițătoare a înregistrat începînd cu 1950, 10 discuri. În această serie, întocmită cu multă grijă, este reprezentat și folclorul românesc.

În 1955 Societatea « Columbia » a luat inițiativa editării unei serii de 14 discuri micro-sillon, format mare, din folclorul muzical al popoarelor, fiecare disc cuprinzînd o antologie din muzica unui singur popor sau regiuni.

Alan Lomax editorul seriei de discuri Columbia, și-a asigurat colaborarea a 14 țări și regiuni. Printre țările care iau parte la această acțiune, se găsește și țara noastră, reprezentată prin Institutul de Folclor. Specialiști de prestigiu garantează autenticitatea muzicii înregistrate și întocmesc notițele și explicațiile care întovărășesc discurile. Aceste notițe și explicații nu apar într-o broșură separată ci sînt trecute chiar pe coperta discului.

Textul este însoțit de hărți și reproduceri. Apărute în bune condiții tehnice și însoțite de notițe instructive, discurile aduc mari servicii specialiștilor și contribuie la cunoașterea tradițiilor muzicale a diferitelor popoare.

Pînă acum au apărut în această colecție:

I. Ireland-Irish Folklore Commission; BBC; Radio Eirean; Seamus; Ennis; Brian George; Robin Roberts.

(Irlanda, comisia irlandeză de folclor; radiodifuziunea britanică; Radio-ul irlandez; Seamus Ennis; Brian George; Robin Roberts),

II. French Africa-André Schaeffner, Gilbert Rouget, Musée de l'Homme.

(Africa franceză. Andre Schaeffner, Gilbert Rouget, Musée de l'Homme.)

III. England — BBC; Peter Kennedy; The English Folk Dance and Song Society; Phil Tanner, Columbia Graphophone Co., Ltd.

(Anglia-radiodifuziunea britanică; Peter Kennedy; Societatea engleză de cîntec și dans popular; Phil Tanner, Societatea Columbia Graphophone.

IV. France — Claudie Marcel Dubois and Maguy Andral; Musée National des Arts et Traditions Populaires — (Franța-Claudé Marcel-Dubois și Maguy Andral; Muzeul Național de Arte și Tradiții Populare)

- V Australia and New Guinea — A.P. Elkin, University of Sydney; A. Dupeyrat, Australian Broadcasting Commission. (Australia și Noua Guinee A.P. Elkin, Universitatea din Sydney; A. Dupeyrat, Comisia australiană de radio).
- VI. Scotland — The Mac Leans of Raasay; Hamish Henderson; William Montgomerie; BBC. (Scoția — The Mac Leans of Raasay; Hamish Henderson; William Montgomerie; Radiodifuziunea britanică).
- VII. Indonezia (New Guinea, the Moluccas, Borneo, Bali and Java) — J. Hobbel; André Dupeyrat; Musée Guimet; Radio Indonezia; Bernard Ijzerdraat; Jaap Kunst. (Indonezia Noua Guinee, insulele Moluca, Borneo, Bali și Java) J. Hobbel; Andre Dupeyrat; Museul Guimet; Radio-ul Indonezian; Bernard Ijzerdraat; Jaap Kunst.
- VIII. Canada — Marius Barbeau, National Museum of Canada; National Film Board of Canada; Jean Gabus, Museum of Neuchatel; Ida Halpern. (Canada-Marius Barbeau, Museul Național din Canada; Direcția Națională a Filmului din Canada; Jean Gabus, Muzeul din Neuchatel; Ida Halpern.)
- IX. Venezuela — Juan Liscano; Pierre Gaisseau; C.E. Muñoz Orúa; Abel Vallmitjana; Francisco Carreño; Miguel Cardona; Venezuelan Folklore Research Service. (Venezuela — Juan Liscano; Pierre Gaisseau; C.E. Muñoz Orúa; Abel Vallmitjana; Francisco Carreño; Miguel Cardona; Serviciul de Cercetări de Folclor din Venezuela).
- X. Bantu Music from British East Africa — Hugh Tracey, African Music Society. (Muzică Bantu din Africa Britanică de Est — Hugh Tracey, Societatea de Muzică Africană).
- XI. Japan, the Ryukyus, Formosa and Korea — Genjiro Masu, Japan Music Institute; Otome Daniels; R.P. Dore; C.J. Dunn; F.J. Daniels; Zong in Sob. (Japonia Ryukyus, Formosa și Korea — Genjiro Masu, Institutul de Muzică Japoneză; Otome Daniels; R.P. Dore C.J. Dunn; F.J. Daniels Zong in Sob.)
- XII. India — Alain Danielou, University of Benares. (India-Alain Danielou, Universitatea din Benares.)
- XIII. Spain — Eduardo Torner — (Spania — Eduardo Torner).
- XIV. Yugoslavia — Peter Kennedy; Yugoslav Council of Science and Culture; Albert Lord (Jugoslavia-Peter Kennedy; Consiliul Yugoslav de Știință și Cultură; Albert Lord.

M. R.

★

Definirea muzicii populare. Consiliul Internațional de Muzică Populară a pus în discuția conferinței anuale ținută în 1952 la Londra definirea noțiunii de muzică populară. Doi ani mai târziu, la conferința anuală ținută în 1954 la San Paulo — Brazilia, D-na Maud Karpeles secretara generală a consiliului a repus în discuție această problemă prezentând o comunicare menită să servească drept bază de dezbateri.

În urma hotărârii consiliului, o comisie formată din D-nii A.E. Cherbuliez (președinte) Oneyda Alvarenga, Maud Karpeles, Douglas Kennedy, Egon Kraus, Jaap Kunst și Kurt Lange a prezentat în sesiunea plenară ținută la 21 iulie 1955 la Oslo următoarea definiție a muzicii populare:

« Muzica populară este produsul tradiției muzicale care s-a dezvoltat prin procesul de transmitere orală. Factorii care formează tradiția sînt: 1) continuitatea care leagă prezentul de trecut; 2) variația care provine din imboldul creator al individului sau al grupului; 3) selecționarea de către comunitate, selecționare ce determină forma sau formele în care supraviețuiește muzica.

Termenul de muzică populară poate fi aplicat muzicii ce s-a dezvoltat din începuturile rudimentare ale unei comunități care nu a fost influențată de muzica cultă sau de mare popularitate, dar poate fi aplicat și unei melodii create de un compozitor, melodie ce a fost ulterior absorbită în tradiția vie, nescrisă a comunității ».

« Termenul nu include, din muzica de largă popularitate creată de compozitori, acele melodii, care au fost preluate de comunitate în formă neschimbată și au rămas neschimbate; deoarece ceea ce dă muzicii caracterul ei popular este cizelarea, recrearea ei de către comunitate ».

După discuții, congresul a acceptat definiția cu 11 voturi pentru, 1 contra și 3 abțineri. Prof. C.Brăiloiu aduce și el o prețioasă contribuție la această discuție prin lucrarea sa « Le folklore musical Zürich 1948.

Ar fi bine ca folcloriștii noștri muzicali să studieze acest material care le stă la dispoziție în « Journal of the International Folk Music Council » și cu experiența lor recunoscută să contribuie la lămurirea acestei probleme fundamentale a folcloristicii.

M. P.

★

Bibliografia internațională de folclor Internationale Volkskundliche Bibliographie, International Folklore Bibliography. Bibliographie Internationale des Arts et Traditions Populaires. . Années 1950 et 1951 avec supplément d'années antérieures. Redigée avec l'assistance des collaborateurs par Robert Wildhaber, Bâle 1955. (Bibliografia internațională de folclor. Anii 1950 și 1951 cu supliment pentru anii anteriori. Redactată cu ajutorul colaboratorilor de Robert Wildhaber – Basel 1955).

Bibliografia internațională de folclor, începută în anul 1919 de G. Hoffman Kraye și continuată după moartea acestuia de Paul Geiger, apare acum sub redacția lui Robert Wildhaber.

Ea apare dela război încoace sub auspiciile Consiliului Internațional de Filosofie și Științe Umaniste, cu concursul UNESCO-ului, fiind publicată de Comisia Internațională de Arte și Tradiții Populare – (CIAP).

Datorită stăruinței neobosite a redactorului au fost cuprinse culegerile de folclor și lucrările folcloristice din aproape toate țările Europei. Nu mai lipsește decât România și Albania.

Bibliografia va căuta să includă încă lucrările de folclor ale coloniilor albe de peste mări. Cît pentru celelalte popoare, bibliografia nu le poate cuprinde deocamdată din lipsă de mijloace financiare. Pe de altă parte după cum se vede din introducere, bibliografia caută să se restrîngă la lucrările de folclor propriu-zis lăsînd în sarcina altora cele de etnografie. Chiar pentru lucrările de folclor, bibliografia cuprinde numai pe cele importante lăsînd la o parte articolele de ziare, reviste de popularizare, almanahuri și cele din publicațiile greu accesibile, puțin cunoscute.

Rămîne și pe mai departe sarcina bibliografiilor regionale sau a bibliografiilor pe țări să înregistreze absolut toate lucrările de folclor și folcloristică publicate.

Tot din motive financiare se renunță deocamdată la indicele de localități, publicîndu-se numai indicele de nume și un indice pe materii în limba germană.

Au fost restrînse deasemeni unele rubrici pentru materialul cărora existau bibliografii speciale, de pildă onomastica și antichitatea clasică. Și din aceste domenii se vor publica numai lucrările de folclor propriu-zis.

În ce privește clasificarea materialului în urma hotărîrii comisiei bibliografice s-au făcut cîteva modificări care însă nu aduc schimbări esențiale clasificării urmate în volumele anterioare.

Cea mai importantă modificare este despărțirea în trei grupe (I D 11 – 13; XD 11 – 13; XVI 11 – 13) a materialului în limbi slave.

Această modificare a fost necesară din cauza creșterii considerabile a numărului lucrărilor în limbi slave ce au fost cuprinse în bibliografie.

Este deosebit de regretabil că nici pînă acum materialul românesc nu a ajuns să fie pus la dispoziția dl R. Wildhaber pentru a-l publica. Știm că dl. R. Wildhaber a fost în țara noastră în 1955 anume pentru a discuta cu forurile în drept această problemă și că Academia R. P. R. și-a luat sarcina să pregătească materialul. Mai știm că la Arhiva de Folclor din Cluj a Academiei R.P.R., I. Mușlea, care a colaborat și înainte la bibliografia internațională de folclor, are adunat pe fișe la zi întreg materialul românesc.

Sperăm deci că în numărul viitor al Bibliografiei internaționale de folclor nu va mai lipsi materialul românesc.

M. P.

★

Un volum în memoria lui Béla Bartók În primul număr al anului a apărut monumentală lucrare omagială STUDIA MEMORIAE BELAE BARTOK SACRA, scoasă sub îngrijirea Societății Etnografice Ungare în editura Academiei de Științe din Budapesta. Menționăm locul de mare cinste pe care folcloristica noastră îl ocupă în această importantă lucrare. Din cele 26 studii de specialitate, scrise în limbile, engleză, franceză, germană și rusă, de oameni de știință din lumea întreagă, ca de pildă Samuel Baud-Bovy (Geneva), Victor Beliaev (Moscova), Werner Danckert (Krefeld), Jozef Kresanek (Bratislava), Laurence Picken (Cambridge), Bozidar Širola (Zagreb), Walter Wiora (Freiburg i. Br.) ș. a., patru studii ne revin. Acestea sint, în ordinea sumarului, următoarele: Sabin V. Drăgoi, *Musical*

folklore research in Rumania and Béla Bartók's contribution to it (p. 9 — 25), Emilia Comișel, *La ballade populaire roumaine* (p.27 — 50), Tiberiu Alexandru, *Tilinca, Ein uraltes run-änisches Volksinstrument* (p.107 — 121), János Jagamás, *Beiträge zur Dialektfrage der Ungarischen Volksmusik in Rumänien* (p.469 — 501). Adăugînd la acestea studiul *Pentatonismes chez Debussy* de Constantin Brăiloiu (p.385 — 426) se poate desluși însemnătatea cu totul deosebită acordată școlii noastre folcloristice în economia acestei lucrări de mare circulație internațională: 131 pagini din totalul de 544 ale volumului.

T. A.

*

O nouă ediție a «Indicelui literaturii populare» (motiv-index of folk-literature)

Stidt Thomson, unul din cei mai de seamă cercetători contemporani ai prozei și poeziei epice populare a început să-și republice monumentala operă și indicele motivelor care a apărut între 1932—1936, în șase volume, în FFC (nr. 106—109, 116, 117).

Amplificată și îmbunătățită, lucrarea apare tot sub titlul:

Motiv-Index of Folk-Literature. A clasification of narrative elements in Folktales, Ballads, Myths, Fables, Mediaeval Romances, Exempla, Fabliaux, Lest-Books and local Legends la editura Rossenkild and Bagger din Copenhaga. Republicarea acestei lucrări capitale pentru cercetările de folclor, într-o formă nouă care să cuprindă toate rezultatele importanțelor studii făcute în ultimele două decenii de Stidt Thomson asupra epicii populare este un eveniment deosebit de important pentru folcloristică.

Continuînd lucrările lui A.Aarne pentru stabilirea unei tipologii a motivelor basmelor populare și pentru clasificarea prozei populare pe baza acestei tipologii, Stidt Thomson a extins cercetările și clasificarea asupra tuturor genurilor epice populare în proză și în versuri. El a adîncit însă în chip deosebit cercetările asupra basmelor populare. Lucrarea sa *The Folktale* apărută la New York în 1946 este și ea socotită una din cărțile de bază ale folcloristicii contemporane.

Indicele motivelor publicate de data aceasta într-o ediție de largă accesibilitate va ajunge să fie folosit și de folcloriștii noștri în cercetările lor de folclor comparat.

M. P.

*

O antologie a folclorului românesc în limba rusă

La Moscova în editura de stat pentru literatura beletristică (« Gosu) darstvenno izdatelstvo hudojestvennoi literatura—Moscva 1953») a apărut o colecție de cîntece și basme populare romînești în traducere rusă (« Rumînschie narodnaie pesni i scazchi»).

Volumul cuprinde balade, doine, hore și basme, distribuite pe genuri în capitole diferite. Majoritatea versurilor publicate sînt luate din colecția lui V. Alexandri. Celelalte — din colecțiile de versuri populare ale lui Anton Pann, M. Friedwagner, Iarnic, Birseanu și Costache Negri. Basmele sînt luate din colecțiile lui P. Ispirescu și I. Slavici. Colecția este precedată de o scurtă introducere din partea redacției. Introducerea începe cu o succintă expunere a istoriei cnezatelor romînești, iar mai tîrziu a statului român și a relațiilor lor cu popoarele slave din răsărit. Urmează o trecere în revistă a publicațiilor de folclor literar, cu deosebire a acelor din care au fost luate materialele pentru alcătuirea colecției. Mai departe sînt schițate pe rînd cîteva din trăsăturile caracteristice ale genurilor de baladă, doină și basm și a tematicii acestora.

În adnotațiile aflate la sfîrșitul volumului găsim în afară de glosar și de indicele bibliografic o serie de explicații referitoare la legătura conținutului doinelor și în special a baladelor cu evenimentele sau condițiile istorice pe care acestea le reflectă.

Versurile au fost traduse de Vl. Neichstadt, iar basmele de M. Friedman și E. Pocramovici.

E. C.

*

Folclor moldovenesc

Sub titlul « Folclor Moldovenesc » Editura de Stat a Moldovei Chișinău a publicat anul acesta o antologie de poezii populare moldovenești alcătuită de I.D. Ciobanu și M.G. Savina. Antologia este prima de acest fel din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească. Ea cuprinde piesele cele mai izbutite culese de expediții folcloristice organizate de o parte și de alta a Nistrului, de către Institutul de istorie, limbă și literatură a Academiei de Știință a U.R.S.S., din 1946 pînă în 1955. Culegerile au fost

făcute de către cercetători ai Institutului, învățători, scriitori și studenți dela Institutul Pedagogic din Chișinău.

Introducerea scrisă de I.D. Ciobanu prezintă cititorilor, folclorul în general și folclorul moldovenesc în special.

Cele 350 de cîntece, cuprinse în antologie, sînt grupate în categorii stabilite de alcătuitoarii antologiei:

a) « La staniștea haiducilor » — doine și cîntece de haiduci (10 piese), b) « Frunză de pelin » — cîntece de jale (48 piese), c) « Recrutie », cîntece ostășești (30 piese), d) « Cîntece de dragoste » (123 piese), e) « Dor și jale » (35 piese), f) « Țara-n lupte am apărât » cîntecele marelui război pentru apărarea patriei (13 piese), g) « Cîntece colhoznice » (23 piese), h) « Haz de necaz » — cîntece satirice — (44 piese), i) « Balade » (13 piese), j) « Conocării », orații de nuntă (8 piese), l) « Hăituri și colinde » (11 piese). La sfîrșitul volumului găsim un capitol cu ghicitori.

Lucrarea este deosebit de importantă pentru cunoașterea culturii populare din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească. Regretăm doar că acest material nu a fost completat cu melodiile pe care se cîntă poeziile publicate. —

G. C.

★

Publicații de folclor românesc în R. P. F. Jugoslavia

Semnalăm cu bucurie, publicarea în R.P. F. Jugoslavia a unor materiale, cuprinzînd folclor muzical și coregrafic românesc, destinat echipei artistice de amatori ale minorității românești.

Acest fapt demonstrează existența unui viu interes a conducerii și oamenilor de cultură pentru menținerea tradiției în creația artistică populară românească și dezvoltarea mișcării de amatori din satele romine sau mixte din Banatul sîrbesc.

Cele patru caiete de melodii populare românești — armonizate de Milan Vlăiu pentru cor mixt și bărbătesc, au fost publicate începînd din anul 1953 sub îngrijirea « Consiliului Cultural român » din Virșeț. —

Materialul cuprinde 40 de melodii și este rodul culegerilor făcute de către Milan Vlăiu în diferite sate ca: Uzdin (caiet III) — Rîtișor, Deliblata și Vladimirovăț (caiet IV).

Trebuie să semnalăm în primul rînd că autorul a căutat să prezinte într-o formă cît mai complexă creația muzicală bogată a satelor bănățene, adunînd în colecție nu numai cîntece propriuzise, ci și alte genuri legate de diferite prilejuri (bocete, rit nuntă).

Majoritatea melodiilor sînt reprezentative pentru repertoriul local, reeșind din concentrarea materialului o mare asemănare cu repertoriul bănățean românesc.

Unele cîntece cuprinse în cele 4 caiete sînt însă de o mai largă circulație — cîntîndu-se azi și la noi în toată țara. Ele prezintă însă deosebiri interesante, față de formele cunoscute de noi, deosebiri care atestă o viață folclorică muzicală vie ca și unele transformări provenite fie prin asimilarea acestor cîntece stilului local, fie datorită influenței cîntecului sîrbesc.

Dintre acestea amintim frumoasele și vechile melodii « Mărie, Mărie (caiet II) și « Cîmpie, Cîmpie » (caiet III), care fac parte din tipul hexasilabic, dovedind prin aceasta că în satele românești din Banatul sîrbesc se păstrează încă bine repertoriul tradițional.

Avem totuși anumite rețineri, în legătură cu unele cîntece care datorită execuției libere (rubato) sau a cîntecului melodic mai ornamentat, au fost considerate de autor, doine. (Ex.: Doina 4 caet II și Doina 5 caet II).

Ceea ce trebuie să subliniem însă în mod deosebit este importanța armonizării pentru cor a melodiilor culese, în această formă ele aducînd un sprijin real dezvoltării vieții muzicale și continuării tradiției corale atît de puternică în satele bănățene.

Publicația de folclor coregrafic: « Manual de dansuri naționale românești » a apărut tot la Virșeț, în anul 1951, (Edit. « Frăție și Unitate ») întocmită fiind de Andrei Popin. Manualul, după cum însuși autorul semnalează în nota bibliografică dela sfîrșit, nu cuprinde un material original, ci este o publicare într-o formă nouă a cărții lui Alex. Dobrescu « Jocuri românești ».

În privința conținutului, lucrarea prezintă diferențe nesemnificative față de publicația anterioară; cîteva numiri schimbate de jocuri și 6 jocuri lipsă, față de cele 40 publicate de Alex Dobrescu.

Importanța manualului lui Andrei Popin constă însă în felul nou de prezentare și tratare a acestui material. —

Descrierea fiecărui joc urmează un plan precis, cuprinzînd o scurtă introducere, schema rezumativă a jocului, analiza lui, indicații metodice și melodia pe care el se execută.

Atît această sistematizare a materialului, cît în special notația mișcărilor și descrierea lor în cadrul măsurilor muzicale pe care se desfășoară, constituie un pas înainte față de publicația

lui Alex. Dobrescu, a cărei descriere narativă combinată cu metoda prezentării grafice a pașilor îngreuna mult învățarea jocurilor.

Regretăm însă că această practică metodă de descriere a dansurilor, nu a fost folosită pentru a valorifica jocurile locale, ajutând astfel la menținerea și dezvoltarea folclorului coregrafic din satele Banatului sîrbesc.

A. G.

★

Robert Wildhaber despre cercetările de folclor și etnografie din țara noastră

Robert Wildhaber, «Überblick über die volkskundliche Tätigkeit in Rumänien» (Privire asupra activității folcloristice în România), în «Schweizerisches Archiv für Volkskunde», revisă trimestrială editată de «Schweizerische Gesellschaft für Volkskunde», anul

LII, Nr. 2/3, Bâle 1956, pag. 174–177.

Numărul amintit al revistei, «Schweizerische Archiv für Volkskunde» curpinde, alături de câteva studii scurte monografice interesante, două articole, care relatează despre studiul folclorului, institutele și muzeele de artă populară și publicațiile periodice de specialitate din România și Ungaria. Articolele semnate de dr. Robert Wildhaber, director la «Schweizerisches Institut für Volkskunde» din Bâle Elveția și redactor șef al revistei, se datoresc informațiilor luate de acesta cu ocazia vizitei sale în toamna anului trecut în R.P.R. și R.P.U. —

În articolul său despre activitatea în domeniul folcloristicii din România, Robert Wildhaber nu face numai o trecere în revistă a institutelor și muzeelor de artă populară din țara noastră (dintre care numește: Institutul de istorie literară și folclor, Institutul de istoria artei, Institutul de istoria culturii materiale ale Academiei R.P.R. Institutul de Folclor al Ministerului Culturii, Muzeul de artă populară, Muzeul satului, Muzeul etnografic al Transilvaniei din Cluj, Muzeul etnografic al Moldovei din Iași, Muzeul Banatului din Timișoara, Muzeul Bruckenthal din Sibiu și Muzeul regional din Sfîntu Gheorghe, Muzeul de artă națională dr. Nicolae Minovici și Colecția Slătineanu), ci descrie, cu interes și din punct de vedere al cercetătorului, activitatea și metoda de lucru din aceste instituții. Astfel articolul arată cuprinderea și organizarea instituțiilor, dar explică totodată rostul lor, subliniind importanța pe care o au în viața noastră culturală. Din sumare relatări asupra istoricului unora dintre institute și muzee, cititorul poate afla câteva date despre studiul artei populare la noi în trecut și despre meritul care revine unor cercetători, oameni de știință și de artă de seamă, în studierea folclorului și în organizarea și conducerea institutelor respective.

Cu vădit interes sînt prezentate în articol activitatea și rostul Institutului de Folclor, condus de compozitorul Sabin V. Drăgoi și Mihai Pop. Amănuntele date despre bogata colecție de piese folclorice a Institutului și organizarea lor în arhivă, despre lucrul pe teren și problemele studiate despre planul de publicării în curs de realizare și despre colaborarea și legătura permanentă a Institutului cu alte instituții de cultură și artă arată că Robert Wildhaber a prețuit în mod deosebit realizările și concepția de lucru ale Institutului de Folclor și a socotit neapărat necesar să atragă atenția asupra acestuia.

Oportunitatea unui astfel de articol se dovedește pe deplin astăzi, cînd folcloriștii caută, fie pe calea scrisului, prin schimb de publicații, fie prin discuții în congrese internaționale și vizite reciproce, să cunoască activitatea științifică de pretutindeni și să cultive legăturile neapărat necesare propășirii cercetărilor lor.

A. S.